

Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020

Metodické usmernenie

Riadiaceho orgánu pre Integrovaný regionálny operačný program

č. 1

pre prípravu regionálnych integrovaných územných stratégií

Verzia:	1.0
Počet príloh:	1
Určené pre:	vyššie územné celky krajské mestá
Na vedomie:	Centrálny koordinačný orgán gestori sektorových politík: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR Ministerstvo kultúry SR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Ministerstvo zdravotníctva SR Ministerstvo životného prostredia SR
Dátum účinnosti:	DD.MM.2015
Dátum vydania:	DD.MM.2015
Schválil:	Ľubomír Jahnátek minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Obsah

POUŽITÉ SKRATKY -----	3
1 ÚVOD -----	4
2 VÝCHODISKÁ KONCEPCIE RIÚS -----	4
2.1 ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ KONCEPCIE RIÚS-----	4
3 REGIONÁLNA INTEGROVANÁ ÚZEMNÁ STRATÉGIA -----	6
3.1 SUBJEKTY ZAPOJENÉ DO PRÍPRAVY RIÚS-----	7
3.2 ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU REGIONÁLNA INTEGROVANÁ ÚZEMNÁ STRATÉGIA-----	9
3.3 PRÍPRAVA A SCHVÁLENIE REGIONÁLNEJ INTEGROVANEJ ÚZEMNEJ STRATÉGIE-----	13
4 PRÍLOHY -----	14

Použité skratky

CKO	Centrálny koordinačný orgán
CLLD	miestny rozvoj vedený komunitou
CO	Certifikačný orgán
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ES	Európske spoločenstvo
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
HP UR	horizontálny princíp udržateľný rozvoj
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
IÚI	integrovaná územná investícia
IÚS	integrovaná územná stratégia
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
MAS	miestna akčná skupina
NFP	nenávratný finančný príspevok
OA	Orgán auditu
OK pre RIÚS	Orgán pre koordináciu RIÚS
OK pre UMR	Orgán pre koordináciu UMR
OP	operačný program
OP LZ	Operačný program Ľudské zdroje
PD SR	Partnerská dohoda SR na roky 2014 - 2020
PHSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PRV	Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020
PZ	projektový zámer
RIÚS	regionálna integrovaná územná stratégia
RO	riadiaci orgán
SO	sprostredkovateľský orgán
SR	Slovenská republika
UMR	udržateľný mestský rozvoj
ÚPD	územnoplánovacia dokumentácia
VÚC	vyšší územný celok

1 Úvod

Metodické usmernenie č. 1 pre prípravu regionálnych integrovaných územných stratégií (ďalej iba „metodické usmernenie“) vydáva Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky ako Riadiaci orgán pre Integrovaný regionálny operačný program (ďalej iba „RO pre IROP“) v súlade s § 15, ods. 1, písm. a) Zákona č. 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej iba „zákon o EŠIF“).

Metodické usmernenia sa vydáva za účelom aplikácia implementačného systému regionálnych integrovaných územných stratégií (ďalej iba „RIÚS“) v zmysle Partnerskej dohody SR na roky 2014 - 2020 (ďalej iba „PD SR“).

Metodické usmernenie, vrátane jeho aktualizácií¹ sa vydáva zverejnením na webovom sídle RO pre IROP www.mpsr.sk.

Metodické usmernenie je určené pre subjekty zabezpečujúce v súlade s princípom partnerstva prípravu a implementáciu integrovaných územných stratégií, a to samosprávne kraje podľa §15, bod 3 Zákona o EŠIF a obce v sídle kraja podľa §15, bod 4 Zákona o EŠIF.

Cieľom metodického usmernenia je:

- vymedziť východiská RIÚS v programovom období 2014 – 2020;
- určiť subjekty a štruktúry zapojené do prípravy RIÚS;
- definovať formálnu a obsahovú stránku dokumentu RIÚS;
- stanoviť spôsob prípravy a schvaľovania RIÚS.

2 Východiská koncepcie RIÚS

2.1 Základné východiská koncepcie RIÚS

Regionálna integrovaná územná stratégia je plánovacím nástrojom pre aplikáciu integrovaného prístupu, ktorý sa bude uplatňovať pri realizácii IROP v programovom období 2014 - 2020. Metodika RIÚS zohľadňuje princípy pre integrovaný prístup definované v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013² (ďalej len „všeobecné nariadenie“), kde sú uvedené zásady partnerstva a integrovaného prístupu k územnému rozvoju, ako aj nariadenia upravujúce špecifiká pre jednotlivé fondy³.

¹ Prvá schválená verzia sa označuje číslom 1.0. V prípade formálnych zmien v danej verzii sa mení číslica za bodkou, napr. 1.1, 1.2 atď. V prípade zásadnej zmeny sa mení číslo pred bodkou, napr. 2.0, 3.0 atď.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006

³ Najmä nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006, Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006, Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore

Východiská pre realizáciu integrovaného prístupu v SR sú uvedené v PD SR a v zmysle legislatívy EÚ na programové obdobie 2014 – 2020 sa realizujú prostredníctvom nasledovných opatrení:

- integrované územné investície;
- udržateľný mestský rozvoj;
- miestny rozvoj vedený komunitou.

Integrovaný prístup sa vníma v dvoch rovinách, horizontálnej a vertikálnej. Je založený na podpore viacerých sektorovo rôznorodých, avšak vzájomne komplementárnych aktivít (horizontálna integrácia) a zároveň predpokladá zapojenie relevantných aktérov do strategického plánovania, riadenia a implementácie týchto aktivít na základe princípu decentralizácie, subsidiarity a partnerstva (vertikálna integrácia).

Integrované územné investície (ďalej iba „IÚI“) predstavujú nástroj strategického a výsledkovo orientovaného prístupu s cieľom riešiť potreby a výzvy regiónov podľa ich špecifických potrieb. IÚI budú v podmienkach SR realizované prostredníctvom regionálnych integrovaných územných stratégií (ďalej iba „RIÚS“). V kontexte IROP a RIÚS sú IÚI súbor vzájomne prepojených aktivít (vecne a/alebo časovo a/alebo funkčne a/alebo komplementárne a/alebo synergicky a pod.) realizovaných na vymedzenom území.

Udržateľný mestský rozvoj (ďalej len „UMR“) sa implementuje v zmysle čl. 36 všeobecného nariadenia a v zmysle čl. 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013, ktorými sa ustanovujú integrované činnosti zamerané na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických, demografických a sociálnych výziev, ktoré majú vplyv na mestské oblasti, pričom najmenej 5 % zdrojov EFRR vyčlenených na národnej úrovni v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa vyčlení na integrované činnosti udržateľného rozvoja miest, o ktorých realizácii majú rozhodnúť v zmysle subsidiarity orgány na úrovni danej mestskej funkčnej oblasti. V zmysle PD SR a zákona o EŠIF bude UMR v SR realizovaný ako súčasť modelu RIÚS prostredníctvom integrovaných územných stratégií mestskej oblasti.

Pre RIÚS vychádzajúce z IROP sú v programovom období 2014 - 2020 relevantné IÚI na úrovni NUTS 3 a IÚI na úrovni mestských funkčných oblastí definovaných v PD SR. Ďalší z nástrojov - **miestny rozvoj vedený komunitou**⁴ (ďalej len „CLLD“) nie je pre vypracovanie RIÚS relevantný. Nástroj CLLD pôsobí voči nástrojom integrovaného prístupu spadajúcim pod RIÚS komplementárne. Vymedzenie CLLD z hľadiska neprekrývania podpory je uvedené v IROP a Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 (ďalej len „PRV“).

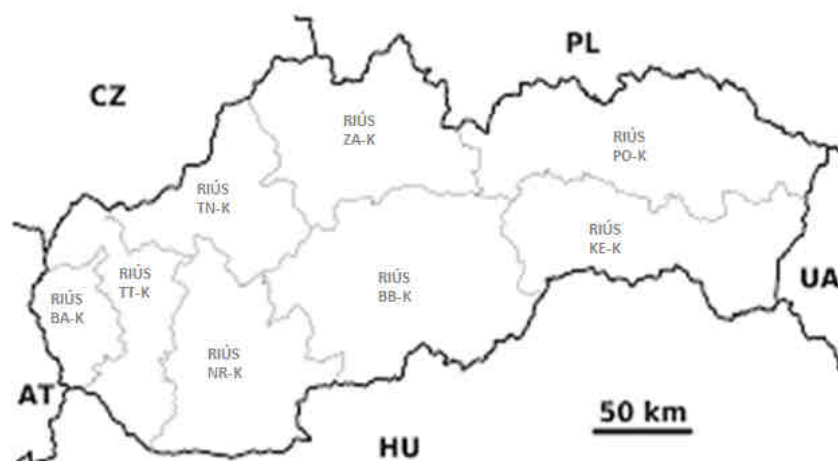
rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

⁴CLLD je definovaný v článkoch 32-35 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013. Ide o nástroj pre zapojenie občanov na miestnej úrovni. Ide o prístup s relatívne malými finančnými investíciami, realizované operácie majú predovšetkým lokálny charakter, ale môžu mať podstatný vplyv na život ľudí v danom území. Prístup CLLD vychádza z prístupu LEADER založeného na MAS a stratégiách miestneho rozvoja. Na podporu CLLD sa bude využívať EPFRV prostredníctvom PRV (prístup LEADER) a EFRR prostredníctvom IROP. CLLD však je nie je súčasťou RIÚS. Pokiaľ bude na danom území zriadená MAS implementujúca príslušnú stratégiu miestneho rozvoja, územne sa bude prekrývať s časťou územia RIÚS. Z dôvodu zamedzenia duplicity podpory je deliaca línia medzi stratégiami miestneho rozvoja a RIÚS vymedzená rámcovo na úrovni veľkosti projektu - prostredníctvom RIÚS by mali byť podporované investične náročnejšie projekty a projekty so subregionálnym a regionálnymi dopadom; prostredníctvom CLLD projekty menšieho rozsahu s miestnym dopadom.

3 Regionálna integrovaná územná stratégia

Regionálne integrované územné stratégie určené na aplikáciu IÚI v programovom období 2014-2020 budú realizované na úrovni regiónu NUTS 3 a stratégií udržateľného mestského rozvoja na úrovni funkčných území krajských miest, pokrývajúcich územie celej SR⁵. RIÚS je nástrojom integrovaného prístupu v zmysle čl. 36 všeobecného nariadenia. Cieľom IROP je prostredníctvom RIÚS zabezpečiť čo najväčšie synergické efekty na území prepojením územnej a tematickej koncentrácie zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR na celom území SR k zabezpečeniu rastu a zamestnanosti vychádzajúc zo špecifických potrieb a výziev regiónov, funkčného využitia a potenciálu územia s dopadom na kvalitu života obyvateľov. Vypracovanie a schválenie RIÚS (vrátane úrovne UMR) je základným predpokladom pre využívanie nástrojov IÚI.

Obrázok č.1: Grafické znázornenie rozloženia RIÚS

Plánované opatrenia a aktivity vychádzajúce z RIÚS budú financované z väčšiny tematických prioritných osí IROP, okrem nasledovných špecifických cieľov (ďalej iba „ŠC“):

- ŠC 2.1.3 – *Modernizovať infraštruktúru ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť, za účelom zvýšenia ich produktivity a efektívnosti;*
- ŠC 3.1 – *Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií - v rozsahu podpory existujúcich MSP;*
- ŠC 4.1 - *Zvýšenie energetickej efektívnosti bytových domov - realizované formou návratnej finančnej pomoci prostredníctvom nástrojov finančného inžinierstva;*
- ŠC 5.1.1 – *Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií - CLLD;*
- ŠC 5.1.2 – *Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach - CLLD;*
- ŠC 6.1 – *Podpora efektívnej implementácie Operačného programu – technická pomoc;*

⁵ Celkovo bude vypracovaných 8 RIÚS.

- ŠC 6.2 - *Zabezpečenie publicity, informovania a podpory prijímateľov v procese implementácie* – technická pomoc.

V rámci RIÚS sa nevylučuje aj možnosť identifikácie takých plánovaných zámerov/návrhov, ktoré budú realizované prostredníctvom iných OP/programov. Napríklad, na zabezpečenie integrovaného charakteru a komplexných riešení môžu byť plánované opatrenia financované z IROP komplementárne podporované aj opatreniami financovanými z ESF prostredníctvom OP ĽZ. Podpora uvedených oblastí, ktoré tematicky nepokrýva IROP, bude zabezpečená z príslušných OP/programov prostredníctvom postupov a podmienok uvedených v daných OP/programoch⁶ (napr. prostredníctvom zvýhodňovania žiadostí o podporu prispievajúcich k udržateľnému mestskému rozvoju v hodnotiacom a výberovom procese).

Východiskovými dokumentmi pre RIÚS sú najmä IROP, programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyšších územných celkov a obcí, územné plány regiónov a obcí, relevantné územnoplánovacie podklady, plánovacie dokumenty mikroregiónov, relevantné legislatívne a strategické dokumenty EÚ, relevantné národné legislatívne, strategické, koncepcné a programové dokumenty, regionálne a miestne rozvojové stratégie a koncepcie, sektorové stratégie a pod.

3.1 Subjekty zapojené do prípravy RIÚS

Definovanie subjektov zapojených do prípravy a realizácie RIÚS a integrovaných územných stratégií (ďalej iba „IÚS“) UMR a určenie ich úloh zohľadňuje princíp partnerstva v zmysle čl. 5 všeobecného nariadenia, Etický kódex správania pre partnerstvo a princíp zodpovednosti riadiaceho orgánu za realizáciu a riadenie programu v súlade so zásadou riadneho finančného hospodárenia v zmysle čl. 125 všeobecného nariadenia. Na národnej úrovni vymedzuje hlavné subjekty a ich úlohy PD SR, zákon o EŠIF, ako aj samotný dokument IROP:

Riadiaci orgán pre IROP – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ktoré vo vzťahu k RIÚS v zmysle §15, bod (1) plní nasledovné úlohy:

- koordinuje a metodicky usmerňuje prípravu a implementáciu RIÚS a IÚS;
- zriaďuje v súlade s princípom partnerstva radu partnerstva pre každú RIÚS a IÚS alebo spoločnú radu partnerstva;
- schvaľuje stratégie na základe stanoviska rady partnerstva z hľadiska ich súladu s IROP.

Samosprávny kraj:

- v zmysle §15, bod (3) zákona o EŠIF zabezpečuje prípravu a implementáciu RIÚS v súlade s princípom partnerstva;
- pôsobí ako **Orgán pre koordináciu RIÚS**⁷ (ďalej iba „OK pre RIÚS“) na úrovni NUTS 3, pričom z hľadiska prípravy RIÚS zodpovedá za jej organizačno-technické zabezpečenie, koordináciu zapojených subjektov, zabezpečenie vypracovania a predkladania dokumentov na schválenie,

⁶ Napr. Operačný program Kvalita životného prostredia stanovuje vo vybraných investičných prioritách ako jednu zo zásad výberu projektov možnosť zvýhodnenia tých projektov, ktoré sú súčasťou RIÚS (t. j. sú priamo identifikované v RIÚS).

⁷ Orgán pre koordináciu RIÚS je gestorom prípravy a implementácie RIÚS v zmysle PD SR.

monitorovanie a hodnotenie RIÚS, komunikáciu s RO pre IROP. Najvyšším predstaviteľom OK pre RIÚS je predseda VÚC a výkon činností v rámci prípravy a implementácie RIÚS zabezpečuje **koordinátor pre RIÚS**, ktorý úzko spolupracuje s koordinátorom pre UMR;

- v rámci funkčnej štruktúry IROP plní úlohy **spostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom** (ďalej iba „SO“) na základe písomnej zmluvy uzavretej s RO pre IROP v súlade s čl. 123 ods. 6 všeobecného nariadenia).

Krajské mesto:

- v zmysle §15, bod (4) zákona o EŠIF zabezpečuje prípravu a implementáciu RIÚS v súlade s princípom partnerstva;
- pôsobí ako **Orgán pre koordináciu UMR**⁸ (ďalej iba „OK pre UMR“), pričom z hľadiska prípravy stratégie UMR zodpovedá za jej organizačno-technické zabezpečenie, koordináciu zapojených subjektov, zabezpečenie vypracovania a predkladania dokumentov na schválenie, monitorovanie a hodnotenie stratégie UMR, komunikáciu s RO pre IROP. Najvyšším predstaviteľom OK pre UMR je štatutárny orgán krajského mesta a výkon činností v rámci prípravy a implementácie stratégie UMR zabezpečuje **koordinátor pre UMR**, ktorý úzko spolupracuje s koordinátorom pre RIÚS.
- v rámci funkčnej štruktúry IROP plní úlohy **SO** na základe písomnej zmluvy uzavretej s RO pre IROP v súlade s čl. 123 ods. 6 všeobecného nariadenia).

Ministerstvo kultúry SR – v rámci funkčnej štruktúry IROP plní úlohy **SO** na základe písomnej zmluvy uzavretej s RO pre IROP v súlade s čl. 123 ods. 6 všeobecného nariadenia) vo vzťahu k Prioritnej osi 3 IROP. Zároveň je pri príprave a posudzovaní RIÚS spolupracujúcim subjektom pre relevantné štátne politiky vo svojej kompetencii.

Ministerstvo zdravotníctva SR - v rámci funkčnej štruktúry IROP plní úlohy **SO** na základe písomnej zmluvy uzavretej s RO pre IROP v súlade s čl. 123 ods. 6 všeobecného nariadenia) vo vzťahu k špecifickému cieľu 2.1.2 a špecifickému cieľu 2.1.3 IROP. Zároveň je pri príprave a posudzovaní RIÚS spolupracujúcim subjektom pre relevantné štátne politiky vo svojej kompetencii.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR - odborný garant pre udržateľný mestský rozvoj a spolupracujúci subjekt príprave a posudzovaní RIÚS pre relevantné štátne politiky vo svojej kompetencii.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo životného prostredia SR - spolupracujúce subjekty pri príprave a posudzovaní RIÚS pre relevantné štátne politiky vo svojej kompetencii.

Partnerstvo pre RIÚS, resp. pre IÚS UMR – je platformou spolupráce orgánov regionálnej samosprávy (vyššie územné celky), miestnej samosprávy (mestá a obce), štátnej správy, miestnych iniciatív (miestne akčné skupiny, združenia obcí) a ďalších sociálno-ekonomických partnerov (podnikateľský sektor, záujmové združenia, tretí sektor) pôsobiacich na danom území a relevantných pre konkrétnu RIÚS/stratégiu UMR z hľadiska zákonom stanovených právomocí, vecnej alebo odbornej a územnej príslušnosti. Partnerstvo pre RIÚS, resp. IÚS UMR je inštitucionalizované formou

⁸ Orgán pre koordináciu UMR je gestorom prípravy a implementácie UMR v zmysle PD SR.

Rady partnerstva pre RIÚS, resp. Rady partnerstva pre IÚS UMR, a to jedným z nasledovných spôsobov:

- **variant 1** - formou **Rady Partnerstva pre RIÚS**, t. j. zoskupením partnerov s rozhodovacími kompetenciami vo vzťahu ku konkrétnej RIÚS na úrovni NUTS 3. Rada Partnerstva pre RIÚS je tvorená z vybraných zástupcov Partnerstva pre RIÚS, vrátane zástupcov zastrešujúcich stratégiu UMR vo vzťahu k mestskej funkčnej oblasti. Radu Partnerstva pre RIÚS navonok zastupuje predseda Rady Partnerstva pre RIÚS zvolený spomedzi jej členov. Činnosť Rady Partnerstva pre RIÚS upraví štatút a rokovací poriadok, ktorý vydáva RO pre IROP v súlade s §15, bod (2) zákona o EŠIF.
- **variant 2** - formou **samostatnej Rady Partnerstva pre RIÚS a samostatnej Rady Partnerstva pre UMR**. Rada Partnerstva pre UMR pôsobí na rovnakých princípoch ako Rada Partnerstva pre RIÚS, v jej kompetencii sú však oblasti týkajúce sa UMR. Predseda Rady Partnerstva pre UMR je členom Rady Partnerstva pre RIÚS zastupujúcim UMR.

Odborné poradné skupiny pre RIÚS, resp. pre IÚS UMR – zoskupenia odborníkov pre jednotlivé oblasti RIÚS/UMR podieľajúce sa najmä na príprave RIÚS a stratégie UMR. Nominuje ich OK pre RIÚS, resp. OK pre UMR.

3.2 Štruktúra dokumentu Regionálna integrovaná územná stratégia

Štruktúra dokumentu RIÚS je *unifikovaná a záväzná* pre spracovateľov RIÚS, a to s cieľom aplikácie jednotných postupov pri schvaľovaní, realizácii a následnom monitorovaní a hodnotení RIÚS zo strany RO pre IROP. Záväzná osnova na vypracovanie RIÚS tvorí prílohu č. 1 metodiky RIÚS.

Štruktúra dokumentu RIÚS, vrátane UMR:

- I. Úvod
- II. Analytická časť
- III. Strategická časť
- IV. Vykonávacía časť
- V. Prílohy

I. Úvod

V tejto časti sa uvádza:

- účel a ciele dokumentu RIÚS;
- stručná charakteristika jednotlivých častí RIÚS;
- spôsob zapracovania stratégie UMR;
- prehľad východiskových dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia a informačných zdrojov;
- chronológia prípravy RIÚS a spôsob zapojenia partnerov;
- inštitucionálne zabezpečenie prípravy RIÚS, vrátane mechanizmu spolupráce OK pre RIÚS a OK pre UMR.

II. Analytická časť

Cieľom **analýzy** je charakterizovať a posúdiť stav v relevantných oblastiach determinujúcich kvalitu života v danom regióne, príp. stanoviť príčiny, dôsledky a súvislosti tohto stavu a trendy vývoja. Analýza sa zameria na popis územia (prehľad zdrojov územia) v jednotlivých aspektoch z pohľadu

socioekonomického prístupu k regiónu a so zameraním na jeho predchádzajúci vývoj a súčasný stav. Analýzu je potrebné spracovať s dôrazom na popis kľúčových ukazovateľov v rámci každej tematickej oblasti IROP, prípadne iných relevantných programov na úrovni VÚC so špecifickým zameraním na územie mestskej funkčnej oblasti krajského mesta a s jasnou väzbou na strategickú časť RIÚS.

Analytickú časť v rámci RIÚS je možné vypracovať jedným z nasledovných spôsobov:

- A. Samostatne pre územie RIÚS a samostatne pre územie UMR;
- B. Spoločne pre územie RIÚS, vrátane územia UMR.

Analýza:

- z **obsahového hľadiska** bude analytická časť spracovaná s cieľom vytvorenia globálneho pohľadu na región, t.j. mala by obsahovať popis územia, ekonomickú štruktúru a zhodnotenie potenciálu regiónu, vybavenosť územia a poskytovanie služieb, dopravnú obslužnosť územia a pod. V analýze je potrebné identifikovať rozvojové faktory a predpoklady regiónu ako aj limitujúce faktory regiónu. Analýza sa zameriava predovšetkým na tematické oblasti obsiahnuté v IROP s relevanciou pre RIÚS; do analýzy je vhodné zahrnúť aj oblasti spadajúce pod iné programy⁹, pokiaľ tieto zapojenia do RIÚS, resp. zvýhodnenie v nich obsiahnutých projektov predpokladajú a zároveň sa ich včlenením do RIÚS znásobí synergia, resp. podporí integrovaný prístup.
- z **hľadiska rozsahu (analyzovaného priestoru)** analýza pokrýva územie daného samosprávneho kraja, pričom je potrebné klásť špecifický dôraz na územie mestskej funkčnej oblasti krajského mesta. Vzhľadom na analyzované oblasti a definovanie ich potrieb následne transformované do špecifických cieľov je možné definovať územné investičné jednotky, t.j. územie, na ktorom budú realizované opatrenia/aktivity v rámci špecifických cieľov. Územná investičná jednotka predstavuje územie, ktoré sa zvolí pre účely preskúmania potenciálu účinnosti plánovanej investície vo vzťahu k plneniu cieľov a ukazovateľov RIÚS na tomto území v porovnaní s inými, identickými územnými investičnými jednotkami. Môže ísť o územie jednej obce alebo územie zložené z viacerých obcí (úroveň LAU2), územie mestskej funkčnej oblasti, okresu (úroveň LAU1) alebo územie vyššieho územného celku (úroveň NUTS3). Pre účely objektívneho porovnania územných investičných jednotiek je potrebné stanoviť kritériá, na základe ktorých je možné vyhodnotiť účinnosť investície a príspevok k plneniu cieľov RIÚS/IROP (odôvodniť, prečo je prínosnejšie investovať v územnej investičnej jednotke A (napr. na území obce A), a nie v územnej investičnej jednotke B (na území obce B)).
- z **časového hľadiska** analýza operuje údajmi, ktoré sú relevantné pre naplnenie cieľov analýzy, sú overiteľné, sú z hodnoverných zdrojov a zohľadňujú súčasný stav územia.

Súčasťou analýzy je **SWOT analýza**, ktorá sumarizuje silné stránky / príležitosti a slabé stránky / ohrozenia analyzovaných oblastí.

V nadväznosti na zvolený spôsob spracovania Analytickej časti je potrebné postupovať aj pri spracovaní SWOT analýzy identicky:

- A. Samostatná SWOT analýza pre územie RIÚS a samostatná SWOT analýza pre územie UMR;
- B. Spoločná SWOT analýza pre územie RIÚS, vrátane územia UMR.

III. Strategická časť

Stratégia RIÚS¹⁰ formuluje ciele, priority, súbor opatrení/aktivít na ich dosiahnutie a očakávané výsledky, pričom z časového hľadiska je limitovaná programovým obdobím 2014 - 2020, t. j. je potrebné ju nastaviť do roku 2023 z hľadiska realizácie projektov a do roku 2028 z hľadiska

⁹ Pod termín *program* spadajú všetky operačné programy v zmysle PD SR, vrátane Programu rozvoja vidieka SR.

¹⁰ Prvky stratégie RIÚS ako nástroja implementácie z IROP, ktorý je majoritným zdrojom financovania RIÚS, vychádzajú zo stratégie IROP.

udržateľnosti výsledkov. Stratégia sa zameriava na analyzované oblasti, nadväzuje na závery analýzy a zohľadňuje identifikované disparity (slabé stránky), ohrozenia, konkurenčné výhody (silné stránky) a potenciál (príležitosti) zodpovedajúceho územia.

Vzhľadom na to, že RIÚS sú predovšetkým implementačným nástrojom na realizáciu IROP, je potrebné pri definovaní stratégie RIÚS zohľadniť tematické zameranie IROP a stratégiu RIÚS orientovať na ciele spadajúce do podpory z IROP, prípadne ďalších operačných programov (napr. OP LŽ). Stratégia RIÚS sa môže zaoberať aj oblasťami mimo obsahový záber IROP a definovať ďalšie ciele podľa potrieb daného regiónu, v tomto prípade ale musí byť pri nich jasne uvedený zdroj financovania. Stratégia by mala byť koncipovaná tak, aby prispievala k napĺňaniu stratégie IROP, Partnerskej dohody SR, Národného programu reforiem SR a stratégie Európa 2020.

Vo všetkých etapách formulácie strategických prvkov musí existovať priama nadväznosť na iné strategické dokumenty územia RIÚS, ale aj menších území (ÚPD miest a obcí, PHSR krajov a obcí, sektorové stratégie, mikroregionálne strategické rozvojové dokumenty, ale aj národné plány a operačné programy pre programové obdobie 2014-2020).

Stratégia RIÚS je štruktúrovaná do nasledovných na seba nadväzujúcich prvkov:¹¹

- **Globálny cieľ RIÚS:** najvšeobecnejšie vyjadrenie hlavného zámeru, ktorý má byť na danom území dosiahnutý prostredníctvom ďalej konkretizovaných krokov (*východiskom je globálny cieľ IROP*) ;
 - **Strategické priority:** predstavujú rozvojové priority a rámcovo tematicky pomenúvajú konkrétne oblasti, v ktorých budú vykonávané aktivity na dosiahnutie globálneho cieľa, a to v intenciách IROP. Tieto priority by mali zodpovedať hlavným rozvojovým potrebám a výzvam konkrétneho územia, ktoré vyplynuli z analýzy, a ktoré sú v súlade s IROP (*východiskom sú prioritné osi IROP*);
 - **Investičné priority:** sú podrobnejším rozdelením vyššie definovanej strategickej priority na tematicky príbuzné celky. V tejto časti sa uvádza aj vzájomná územno-funkčná prepojenosť investičných priorít pri riešení územných potrieb tak, aby prispeli k rozvoju celého funkčného územia RIÚS. Pokiaľ je očakávaná doplnkovosť s investičnými prioritami z iných programov, je potrebné ju uviesť v tejto časti (*východiskom sú investičné priority IROP, programov*);
 - **Špecifické ciele:** pomenúvajú stav, ktorý sa očakáva dosiahnuť, t.j. požadované podstatné zmeny v rámci vyššie určených investičných priorít a v nadväznosti na ne sa kvantifikuje plánovaný stav prostredníctvom súboru merateľných ukazovateľov výsledku¹² (*východiskom sú špecifické ciele IROP, programov*);
- Opatrenia a aktivity:** pomenúvajú a popisujú opatrenia na dosiahnutie vyššie uvádzaných cieľov, ktoré budú následne vo fáze implementácie realizované prostredníctvom projektov. V popise sa uvádzajú rámcovo aj typy prijímateľov, cieľové skupiny (užívatelia), územie realizácie. Pokiaľ už bolo opatrenie/aktivita konkretizované na úroveň projektového zámeru/*návrhu*¹³, je možné uviesť jeho špecifikáciu. Prínos tematicky/vecne príbuzných opatrení a aktivít je kvantifikovaný

¹²Ukazovateľ výsledku meria pokrok/zmenu, ktorá bola v rámci špecifického cieľa dosiahnutá. Na jeho plnenie však vplyvajú aj externé faktory, ktoré nie je možné bezprostredne ovplyvniť. Relevantnosť merateľného ukazovateľa výsledku znamená, že jeho hodnota v maximálnej možnej miere zodpovedá aktivitám a výstupom realizovanými v rámci špecifického cieľa. Výsledkové ukazovatele by sa mali zamerať na najdôležitejšiu podstatu plánovanej zmeny. Plánovaná zmena môže byť krátkodobá alebo dlhodobá v závislosti od podporovaných aktivít, intervenčnej logiky a zvolenej formy financovania.

¹³ Projektový zámer v súlade so Systémom riadenia EŠIF na PO 2014 – 2020 definuje minimálne, kto projektový zámer podáva, na realizáciu akého projektu má byť príspevok poskytnutý, kto bude realizovať projekt a aké ciele budú realizáciou projektu dosiahnuté. Projektový zámer je následne rozpracovaný do podoby žiadosti o nenávratný finančný príspevok. Projektový návrh je predbežným vyjadrením úmyslu zrealizovať projekt, pričom poskytuje len základné východiskové informácie s cieľom jeho jednoznačnej vecnej a finančnej identifikácie.

prostredníctvom súboru merateľných ukazovateľov výstupu¹⁴. Rozsah opatrení a aktivít by mal zohľadňovať predpokladanú finančnú alokáciu z IROP (*východiskom sú aktivity IROP, programov*). Pokiaľ RIÚS navrhuje včlenenie aktivít, ktoré sú oprávnené v rámci iných OP/programov a tieto zapojenie do RIÚS, resp. zvýhodnenie v nich obsiahnutých projektov predpokladajú, postupuje sa v súlade s podmienkami uvedenými v daných OP/programoch.

Postavenie udržateľného mestského rozvoja v štruktúre RIÚS:

UMR sa bude realizovať ako súčasť modelu RIÚS, pričom zapracovanie UMR do RIÚS predstavuje **integrovaná územná stratégia udržateľného mestského rozvoja** daného mestského funkčného územia. IÚS UMR je potrebné nastaviť s dôrazom na potreby daného územia a jeho obyvateľov, a logickú a funkčnú prepojenosť, a doplnkovosť plánovaných aktivít, nie iba vo vzťahu ku kompetenciám miestnych a regionálnych orgánov.

IÚS UMR v rámci RIÚS je možné zapracovať jedným z nasledovných spôsobov:

- A. Ako samostatnú (oddelenú) časť dokumentu;
- B. Ako súčasť jednotlivých kapitol týkajúcich sa územia RIÚS – pričom je potrebné spracovať ich tak, aby boli formálne a vecne oddelené.

IV. Vykonávacía časť

Táto časť definuje spôsob zabezpečenia napĺňania cieľov RIÚS z hľadiska časového a inštitucionálneho, ako aj spôsob sledovania dosahovania stanovených cieľov. Popisuje nasledovné oblasti:

- **Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie prípravy a realizácie RIÚS/IÚS UMR** – určenie subjektov zapojených do prípravy a realizácie RIÚS, osobitne pre IÚS UMR, rámcový popis úloh jednotlivých subjektov, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie medzi nimi.
- **Časový a finančný harmonogram realizácie RIÚS/IÚS UMR** – indikatívny plán plnenia jednotlivých etáp realizácie špecifických cieľov RIÚS podľa rokov, s uvedením predpokladanej finančnej alokácie na úrovni špecifických cieľov podľa rokov a spolu za celé programové obdobie 2014 - 2020. *Súhrnné informácie za všetky RIÚS bude RO pre IROP zohľadňovať pri definovaní harmonogramu výziev pre jednotlivé špecifické ciele IROP.*
- **Indikatívny zoznam projektových zámerov/návrhov** – pokiaľ je to možné, indikatívny zoznam projektových zámerov / návrhov, ktoré sa plánujú realizovať na dosiahnutie cieľov RIÚS, vrátane IÚS UMR.
- **Monitorovanie a hodnotenie RIÚS/IÚS UMR** – definovanie spôsobu monitorovania a hodnotenia realizácie RIÚS/IÚS UMR z organizačno-technického hľadiska, rozsahu, zdrojov a periodicity monitorovania a hodnotenia.

V. Prílohy

- Stručná charakteristika územia kraja, resp. funkčného územia pre UMR;
- Zoznam subjektov tvoriacich širšie Partnerstvo (pokiaľ nie je totožné s Radou Partnerstva pre RIÚS, resp. Radou Partnerstva pre UMR);

¹⁴ Výstupy sa týkajú podporovaných aktivít. Ukazovatele by mali merať výstupy väčšiny intervencií podporovaných v rámci danej investičnej priority a tým umožniť hodnotenie priebehu implementácie. Tieto súbory údajov môžu byť použité ako základ pre hodnotenie pokroku pri dosahovaní špecifických cieľov.

- Zoznam členov Rady Partnerstva pre RIÚS, príp. zoznam členov Rady Partnerstva pre UMR;
- Zoznam subjektov tvoriacich územie funkčnej mestskej oblasti pre realizáciu opatrení UMR;
- Zoznam a zloženie odborných poradných skupín podieľajúcich sa na tvorbe RIÚS;
- Zoznam použitých zdrojov (napr. použitá literatúra, štatistické údaje, strategické dokumenty apod.);
- Skúsenosti z implementácie projektov financovaných z fondov EÚ, príp. z iných fondov v programovom období 2007-2013;
- Grafické prílohy súvisiace s textom;
- Ďalšie prílohy súvisiace s textom.

3.3 Príprava a schválenie Regionálnej integrovanej územnej stratégie

Ustanovenie subjektov zabezpečujúcich prípravu RIÚS a IÚS UMR:

- Na základe žiadosti štatutárneho orgánu RO pre IROP štatutárny orgán samosprávneho kraja určí **koordinátora pre RIÚS** a štatutárny orgán krajského mesta určí **koordinátora pre UMR**.
- Na základe dohody koordinátorov bude stanovený spôsob zriadenia Rady Partnerstva pre RIÚS, a to buď formou **spoločnej Rady Partnerstva pre RIÚS** (variant 1), alebo formou **samostatnej Rady Partnerstva pre RIÚS a samostatnej Rady Partnerstva pre UMR** (variant 2).
- RO pre IROP vydá v súlade s §15, ods. (2) zákona o EŠIF štatúty Rady partnerstva pre RIÚS pre oba varianty.
- V prípade **variantu 1** koordinátor pre RIÚS zabezpečí nominácie zástupcov členov Rady Partnerstva pre RIÚS od subjektov tvoriacich Partnerstvo pre RIÚS, vrátane zástupcu/ov za mestskú funkčnú oblasť v spolupráci s koordinátorom pre UMR. Rada Partnerstva pre RIÚS môže obsahovať aj členov, ktorí budú relevantní len vo vzťahu k UMR.
- V prípade **variantu 2** nominácie zástupcov členov Rady Partnerstva pre RIÚS, resp. Rady Partnerstva pre UMR zabezpečuje koordinátor pre RIÚS a koordinátor pre UMR samostatne.
- **koordinátor pre RIÚS v spolupráci s koordinátorom pre UMR** zabezpečí vytvorenie **odborných poradných skupín pre RIÚS**, vrátane **odborných poradných skupín pre UMR**. Pri vytváraní odborných poradných skupín sa musí dbať na ich odbornosť a reprezentatívnosť vzhľadom k témam RIÚS a územným jednotkám.

Prípravu RIÚS usmerňuje koordinátor pre RIÚS, ktorý sumarizuje dokument pred jeho predložením na schválenie Rade partnerstva pre RIÚS a následne na RO pre IROP. Koordinátor pre RIÚS spolupracuje s koordinátorom pre UMR, ktorý zabezpečuje spracovanie zodpovedajúcich častí vecne sa týkajúcich opatrení UMR bez ohľadu na štruktúru.

Príprava a schvaľovanie dokumentu RIÚS:

- OK pre RIÚS, resp. OK pre UMR pre zodpovedajúce časti zabezpečia spracovanie RIÚS v súčinnosti/prostredníctvom odborných poradných skupín. RIÚS kompletizuje OK pre RIÚS;
- V prípade **variantu 2** OK pre UMR predkladá IÚS UMR, ktorá je tvorená ako súčasť RIÚS, na pripomienkové konanie členom Rady Partnerstva pre UMR a následne na schválenie Rade Partnerstva pre UMR. IÚS UMR je zapracovaná do RIÚS v takej podobe, ako bola schválená v Rade Partnerstva pre UMR;

- OK pre RIÚS predkladá dokument RIÚS na pripomienkové konanie členom Rady Partnerstva pre RIÚS (v prípade *oboch variantov*);
- Následne je RIÚS ako celok, vrátane IÚS UMR predložený na schválenie Rade Partnerstva pre RIÚS; Rada Partnerstva pre RIÚS schvaľuje RIÚS ako celok, v súlade s postupmi definovanými v zodpovedajúcich štatútoch Rady Partnerstva;
- RO pre IROP vyzve OK pre RIÚS na predloženie dokumentu RIÚS schválenom Radou Partnerstva pre RIÚS, a to v termíne stanovenom vo výzve;
- Proces schvaľovania jednotlivých RIÚS prebieha samostatne. RO pre IROP v súčinnosti so spolupracujúcimi rezortmi a príslušnými RO iných OP/programov posúdi obsah predložených **návrhov RIÚS** z hľadiska ich súladu s IROP, v prípade relevantnosti z hľadiska súladu s ďalšími OP/programami, dokumentmi na jeho vykonanie, všeobecne záväznými právnymi predpismi, právnymi aktmi EÚ, platnými stratégiami na národnej úrovni a ostatnými dokumentmi alebo rozhodnutiami, ktorými je RO pre IROP viazaný (napr. uznesenia vlády SR, odporúčania CKO, CO, OA, EK, HP UR a pod.). Príslušné rezorty k predloženým návrhom RIÚS vypracujú stanoviská.
- RO pre IROP môže predložiť k RIÚS pripomienky, odporúčania a pod., ktorých zapracovanie zabezpečí OK pre RIÚS a/alebo OK pre UMR.
- Upravený návrh RIÚS je opätovne predložený na RO pre IROP zo strany OK pre RIÚS.
- RO pre IROP vydá rozhodnutie o schválení RIÚS.
- RIÚS ako strategický dokument podlieha posudzovaniu predpokladaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Posudzovanie musí byť ukončené pred jeho definitívnym schválením.

4 Prílohy

Príloha č. 1: Závazná osnova pre vypracovanie Regionálnej integrovanej územnej stratégie